

ANUNȚUL
n. 28.—Cor.
date an 14.—
n. 7.—
n. 240
România și
țărănește:
n. 40.—franci
Telefon
ora și interurban
N. 750.

REDACȚIA

ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-ru 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Multumite publice și loc deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrise nu se înnapoiază.

ROMÂNUL

Ultima oră.

AC MUNTENEGREAN RESPINS.

— Zilele trecute trupe regulate muntenegrene din șesul Grachovo sub conducerii sârbi au încercat să treacă pe la în Herțegovina. Trupele noastre au respins Muntenegreni pricinuindu-le mari pierderi.

GEREA PALATULUI CONSULAR AUSTRO-UNGAR DIN BELGRAD.

— Zilele acestea populația Belgradului a marți demonstrații contra monarhiei. Pătrundând palatul consular, distrugând înălțimea. Numerosi supuși austro-ungari au murit și brutalizați.

MONARHIA INCEPE OFENSIVA!

— Ieri seară contele Tisza a declarat până acum numai un eveniment decisiv loc pe câmpul de răboliu: lupta dela Viena. Celelalte lupte au fost mai mici și nu au contribuit mare importanță. În armata noastră continuă primul ministru — domneste de ofensivă viu și puternic. Aflu delul militar, că în cazul dacă am luate aceasta va fi puternică și hotărâtă! Când ofensiva, nu știi. Probabil că ea să înceapă cîteva zile, sau numai peste 10 zile.

RUPT LEGĂTURILE DIPLOMATICE CU MONARHIA.

— Ruperea relațiunilor diplomatice între România și Franța a fost începută din partea Guvernului francez a extradat ambasadorul contei Széchenyi pașaportul și a rechemat ambasadorul francez dela Viena, Durmărește zile ambasadorul nostru din Paris și de miliție împotriva populației.

N'am cântat imnuri...

Arad, 12 August.

N'am cântat imnuri răsboiului, când el a isbuințat, dar nu din esces de umanitarism am tăcut, și nici din esces de spirit opozitional.

Ne lipsește poate darul de a ne ridica la înălțimea situației? Ori poate ni s'au redus prea simțitor condeele și spațiul?...

*Gluma la o parte! Nimeni ca noi, n'a înțeles atât de mult momentul istoric, prin care trecem. Nimeni ca noi, nu este atât de patruncis de marele pericol, ce plutește asupra acestei seculare monarhii, pericol simțit din partea noastră de decenii, iar din partea celor ce stăteau la cărma țării, abia de ieri alătăieri. Nimeni ca noi, nu a profesat cu atâta sinceritate credința, că monarhia habsburgă „ar trebui creiată, dacă nu ar exista”, fiindu-i menită o mare operă culturală în orient, sub deviza scrisă cu litere de aur, pe porțile Burgului: *Iustitia Regnorum Fundamentum.**

Imnuri însă n'am cântat.

Nu doar că am împărtăși teama celor ce prorocește Românilor o soarte asemănătoare cu ceia a Sârbilor, după biruință. Dimpotrivă, avem cea mai neîndoioasă convingere, că după înfrângerea slavismului, trebuie să urmeze aci în Ungaria o epocă de renaștere a românișmului aliat cu germanismul. Fatal trebuie să urmeze acea epocă mult așteptată, și cu credință în Dumnezeu așteptată căci învățăturile răsboiului european, deslăunit cu totă furia, și amenințând a se prefăce în răboli universal, nouă, poporului răvnitor de civilizație pașnică și înzestrat cu virtuți militare

fără seamă, mai întâi nouă, trebuie să ne fie de folos.

N'am cântat imnuri, dar datorința ne-am făcut-o cu cinste și cu omenie.

In soldații noștri am turnat bărbătie, și celor de-acasă am căutat să le aducem mângâiere. Toată suflarea românească privește cu incredere în fața zilei de mâne. La indemnul inimii proprii, dar, încătă, desigur și la indemnul celor tipărite pe coloanele noastre, Românilor dela sate și dela orașe, au alergat ei și dințăi sub steaguri, la chemarea țării. Nădejdea bătrânlui monarh, mărturisită „tuturor popoarelor” sale, noi Români nu am lăsat-o fără de răspplată. Lui Sasonov, ministrului rusesc, care se amăgea pe sine, și amăgește acum, prin dumă, întreaga obște rusească, cu povestea revoluțiilor interne în monarhie, ii răspundem cu un râs în pumn... Timpurile din 48 se vor repeta, dacă se vor repeta, — în Rusia, nu la noi, neghioabă slugă tărească!

Am răspuns cu fapte, la vorbe.

Și cum ni s'a primit acest strămoșesc patriotism al faptelor, de care neamul românesc va da dovadă, până în cele din urmă clipite de grea cumpănană? Cu o laudă la club, tălmăcită de primul ministru pe cale particulară unui „conducător” al Românilor, care te pomenești c'o fi chiar Mangra.

Mărturisim fără încunjur: desfăceam „Monitorul oficial” zi de zi cu același simț de senzatie, doar doar vom zări undeva câteva rânduri despre sistarea proceselor de presă, despre des pomenita revizuire a Hajdudorogului, despre un restitutio in integrum, măcar, a vechilor școale sătești, în cari au crescut rezerviștii de azi... dar nu e acum mo-

La gară!

— Itinerarul militar. —

I.

— Valuri de călători frecventează teritorul gării. Teritor interesant, a cămărie are atâtea note specifice. Un tezaur, susceptibil pentru bătăile inițiate, de aceea și are o viață aparte, individualitate” pe care n’o au alte teritorii.

Călător fără să-si impregneze urește să-dea tributul din partea lui de gând, de cugetare, și tocmai astă de sbuciumări alimentează, subiectul micului teritor... Si doar pretentio-ni una din calitățile lui. Nu. Căci ce? Aceleași *cuvinte* de întrevedere fizionomii, aceleași banale saluturi dintre cunoscuți, aceleași înduioșări de deosebită membru unei familii; cari, la urmă, totuș, sunt suportabile, dar i reprezintă violent monotonie, plăcile scală continutelor multă tăcuță pe cari i apăsa un sentiment de somnolentă, ce-i face impropriu și celei mai usoare, în timpul astă de doritului tren....

— Inviorăză și el, ca orice ființă sensibilă ori o societate sgomotoasă, veselă, care câteva clipe ce mai sunt de așteptată de spirit bun, vioi, de o mare ritmitate... Renaște atunci ca pase-

rea Phoenix din cenușe. Pe unii tăcuți încă nu-i disprețuiește, pe acei tăcuți care-i poartă interes, cari, mănați de o nepotolită sete de a cunoaște, i se adresează cerindu-i să i se desfășoară, să poată privi în sufletele celor ce-l frecventează. Privind pe interesantul „deschizător de orizonturi”, nu se poate opri de a clipi săgalnic și milos... doar cine poate fi capabil de osteneala, de puterea de a-i înțelege misteriile, resursele vieții sale cari zilnic se schimbă, se înnoiesc.. In aceste cazuri „gara” se recrează, simte că-i sporește fondul sufletesc, o expansiune nouă i se vâră în artere, senzațiile de coșmar i se spulberă... *

Imbătrânitul nostru continent e amenintat de un cataclism. Fața exteroară a lui va suferi câteva alterații, scrijelări destul de neînsemnante, se vor trage doar hotare nouă pentru forme de stat nouă, dar neasemănăt de profundă va fi schimbarea în sufletul omenești. în sufletul mulțimilor, în sufletul popoarelor...

In fața unei așa de radicale schimbări, deoarece, micuțul teritor, „gara”, nu putea rămâne impasibil, doar duhul lui, viața lui, stă în funcțiune de schimbările în „poporul” ce-l cercetează.

Până acum el reflectă trăsăturile suflești cele mai comune, identice, generale ale „mulțimii” ce-l cercetează. Vădă simteminte, atitudini insuflești de pasiuni cele mai redutabile cari sunt de două soiuri, de două extremități: bune și rele (vesele ori triste), sau vădă o stare de

somnolentă impasibilitate, plăcileală, ori celălalt simțământ, foarte rar, de inviorare intelligentă...

In funcțiile organismului său s'a petrecut acum o „retușare” a variabilităților de simțeminte, căci nemilosul itinerar militar i-a oprit strict circulația unei alte repercușiuni suflești decât una singură, care pornește din fraza *éljen a haza, trăiască țara*, strigată puternic din pieptul celor din „pódgyász-szakasz” (departament de pacătă) și din mijlocul mulțimii aclamatoare de pe peron...

„Gara”, institut public eminentă oficial, din partea ei și-ar fi menținut atitudinea solemnă dictată de seriozitatea momentului, siluetă ei s'ar fi înfipt dreaptă în fața șinelor, și-ar fi încremenit chipul, — dar de n'ar fi fost dulosiile sufletului omenesc, de nu i-ar fi cerut intrare cu insistență în cinaclul ei, de n'ar fi impresionat-o cu atâta putere încât să se puie în vibrare, să tremure ca frunza plopului în fapt de seară...

Suntem în prima zi de mobilizare, postați la o gară din capătul unui sat din *Tara Bârsei*. Deja de două ceasuri înainte de plecarea trenului, se insinuau în diferite direcții, la depărtări, pe prăfuitele drumuri de țară, lungi șiruri de care cu soldățime de rezerviști ridicată din mijlocul poporului nostru. Rezerviști, soldați încercăți, trezi ca flacăra de lumânare, furați de gânduri serioase asupra soartei celor de acasă

mentul de a face pomelnicul păsurilor noastre. Nu la bacăș pentru împlinirea datorințelor de cetățeni! E un om rău, cine pune chestia așa. Indreptarea trecutului, pentru uitarea trecutului, la asta ne gândeam, nu la bacăș.

Iată de ce n'am cântat imnuri, până acum. Ne rezervăm imnurile pentru momentul, când și nădejdile noastre se vor împlini.

Din România.

— In jurul consiliului de coroană.* —

Sinaia, 22 Iulie v.

Decisiunile consiliului de coroană, întrucât sunt acelea de interes public, nu vor fi întârziat de a ajunge la cunoștință generală. Dar sunt și alte multe momente extrem de prețioase cari au însoțit solemnă manifestare a țării, toate caracteristice pentru înțelegerea stării sufletești a poporului român la acest punct hotărâtor în istoria sa, și când nouă epocă se plămădește în istoria omenimei.

Natural, nu este loc mai indicat pentru a pipăi pulsul țării, decât capitala. Intr'adevăr, Bucureștiul a oferit în timpul acestei gigantice frământări un spectacol fără păreche. Se aşteaptă pe Duminecă reîntoarcerea Curții, și deodată din nou, a impopulat frumoasa metropolă română. Lume ce plecase la țară ori în străinătate veni degrabă acasă, mulți anume au alergat din provință ca să asiste mai deaproape la desfășurarea evenimentelor, și Duminecă sub arșița dogoritoare a lui Cupitor, străzile capitalei erau îndesate de multime, ca în zile mari, zile de supremă importanță.

Totuș, consiliul de coroană a rămas să se țină Luni, la Sinaia. Înspri splindida reedință de vară a regelui Carol s-au îndreptat atunci toate privirile, toate așteptările.

*) Articolul acesta a întârziat la postă. Articolele și corespondențele celorlalți colaboratori ai noștri, asemenea și depeșele anunțate, nu le primim peste tot. — Red.

amenințăți de foamete, — asupra vieții lor... Nu poți sta în fața ochilor lor cari aruncă săgeți arzătoare, cumplite, emanate din suflete agitate, răscolite adânc. Rezerviști, în curat port românesc, oaste încercată, cuminți și așezată, pleacă să se „îmbrace”, — cătă deosebire între ei și sburdalnică feciorime...

Multe neveste își întovărășiră soții până la gară, și în timp ce adastau trenul, scâncete, sughiuri le sguduiau ființa. Printre cei mai tineri voia bună, hazul, nu pregetă să se pornască abundant....

...Până la oprirea trenului în gară — nici o scenă prea emoționantă. Deodată însă cu fixarea lui pe sine m'a surprins incomensurabila dragoste dintr'o căsnicie. Nevasta unui bărbat care să fi tot avut 30 de ani, în momentul ce simți că pasul bărbatului se îndepărtează... poate pentru vecie, se smunci din loc, repezindu-se spre el, îi înclăstă brațele după gât, și cu forțe de leoaică voi să-l fintuiască locului, să nu îl poată fura trenul, să și-l înapioze acasă. Sosia momentului plecării, se dădu semnalul de plecare — bărbatul făcu o strănică sfortare încât îl reușii să sară în wagon cu nevasta înălțuită de după gât. Dar acum era imposibil să o coboare. Ea nu voia să i se despartă de gât. Bietul om, îmbrobonat întreg de sudori, se văzu nevoie să sară jos, împreună cu ea și aici fu ajutat de consăteni, pentru ca să deschleșteze mâinile, să se urce repede, trenul deja începând să înainteze. Nevasta căzu în leșin....

Prin trupul de piatră al gării trecu o infiorare ușoară la scena astă de supremă credință și dragoste într'o căsnicie țărănească...

Suntem în plin sezon, Sinaia e la culmea desvoltării podoabelor sale; Curtea s'a instalat de mult aci, corpul diplomatic, miniștri, boerimea, tot cine își poate permite această aleasă plăcere. Vesta consiliului a adunat apoi acolo un număr de bărbați politici, de gazetari, și mulți curioși. Predealul e aproape, trenuri cu mobilizați austro-ungari aleargă spre frontieră, gândul că alătorea, sub același orizont, se înarmează vrednic o țară, pare că palpită în atmosferă. Nuanțele acestea potențează fin farmecul nespus de frumusesei Sinaia.

Drumul dela București până aci avui plăcerea a-l putea face în automobil, invitat de doi distinși prietini, domnii Eremie din Brăila, — cari stau în vila lor la Sinaia. În amurgul splendidei zile de vară plecăm din București, excelenta mașină de marcă engleză ne duce ca în sbor pe șoseaua bine întreținută, prin Bâneasa, Otopeni și la Ploiești și înainte. E liniște pe câmp; din loc în loc, multă mișcare, la treerat, în jurul batozelor. Grâul e tot astrâns de pe miriști. Înainte de Câmpina, ne oprim la locul fatal unde a expirat, pe un asemenea amurg de zi, ca un erou Aurel Vlaicu. Legăm cu tricolor un mărunchiu de flori pe crucea de lemn care înseamnă locul, și șoprim o rugăciune. Plecăm în tăcere. Pace lină se aşează tot mai profund peste toate. Bândă se ridică luna, lumina ei aruncă văl de argint peste Valea Prahovei adormită.

Dar în Sinaia încă nu s'a culcat viața când sosim. E ceea mai critică zi din câte au trecut, tot mai agitate, de când s'a iscat în grozitoarea conflagrație. În timp ce se aștepta rezultatul consiliului de coroană, șoseau pe întrecute știri sguduitoare: Germania a declarat răsboi Franței, Germania a penetrat în Rusia, Germania a cucerit orașul Nancy, la Paris e revoluție, președintele republicei Poincaré a fost asasinat, România va mobiliza toate contingente... Știrile acestea (din care unele nu s-au adeverit), s-au aflat în Sinaia înainte de București, din anturajul diplomaților cari le-au primit aci deadreptul. Interesul clocotea în jurul hotelului „Palace Capșa”. Acolo se întâlnesc la masă miniștri plenipotențiari, — grupați și aci după simpatii. — Acolo s-au adunat și sfetnicii Coroanei înainte și după consiliu; dar n'a fost chip de a li se stoarce vre-o afirmație precisă. Singur d. P. Carp, totdeauna franc și drept, și-a arătat pe față convingerea că locul României este fără doar și poate alătarea de alianță triplă.

Târziu, la 11, s'a dat un comunicat pe seama presei:

„Cu aproape unanimitate consiliul a decis că România va lua toate măsurile pentru apărarea frontierelor sale”.

Atitudinea aceasta a fost apoi designată ca expectativă înarmată.

Micile plăceri dela Casino au rămas ca uitate după senzațiile grandioase ale vieții reale în aceste zile agitate. Lumea s'a împrăștiat prin alei discutând animat. Trecând mai târziu prin parcul iluminat ca ziua, amplu silențiu domnea pretutindeni. Câteva siluete elegante se zăresc în Casino prin geamurile luminoase ce privesc în noaptea albă.

Trece un grup de feciori de serviciu dela hotel, cari și-au terminat truda; ni spun că au rămas puțini, după ce au plecat cei mulți, mobilizați în Austro-Ungaria și în Franța. Dincolo mai sunt să plece cățiva, dar Francezii n'au mai rămas decât doi: acest piccolo mărunțel, și un portar bătrân. „M'aș fi dus și eu, dar sunt prea mic”, spune serios prichindelul.

Numai de răsboi se vorbește. Iar Sinaia e calmă și îndeamnă în van, la liniște la grădini. Peleșul șoptește ca un cântec de legătură. Ce senzații va mai aduce ziua de mâine?

Const. Nedea

Răsboiul.

Spre Basel!

(A. T. U.) Spre Basel se fac mari operații de armată germană și franceză. Săptămâna trecută pe mâne ciocniri sângeroase.

Asediarea Namur-ului.

Armata germană asediază orașul belgian Namur, unul dintre cele 3 fortărețe mari și importante ale Belgiei (intre cari e și Lüttich).

Se vestește din Paris (?): Germanii au saltat orașul Namur, apărător de fortificații. Fortificațiile sunt ridicate în formă de trapez în jurul orașului. Ele sunt construite din mulți caruri de la Belgrad în Franță. Alături de Namur mai este numai o fortăreață pe malul râului Maas, după sistem vechi nu valabile de rezistență focurilor de artilerie.

Impresia căderii Lüttichului în Franță.

Se anunță din Paris: vestea ocupării Lüttich-ului a pătruns Sâmbătă în Paris, unde francezii perzistau în a anunța că soldații germani au fost înfrânti de armata belgiană. Adevărul e, că întâiul asalt al germanilor asupra Lüttich-ului n'a reușit, că valeria germană ajunsese în apropierea fortăreței. A doua zi însă Germanii au ocupat Lüttich-ul. Trei zile a trebuit pentru a caza fortăreața astă la Paris. În cercurile opozitioniști s'a știut aceasta, însă s'a tăinuit, iar puțină informație numai pe cale intermediară, și științăriile bancherilor londonezi și a presa britanică. Vestea a străbătut cu înțeala de fulger de Parisul și a avut un efect semnificativ pe publicul britanic. Francezii stru foarte bine la cuparea Lüttich-ului ce avansă spre frontiera germană.

Fabricarea de știri false.

Şeful departamentului de presă al armatei germane a convocat la o întâlnire prezentanții presei din Germania, să cunoscă cu acest prilej succesele de pe frontul armatei germane în nici un caz nici concurență născocitorilor de minciuni. În străinătate, ci întodeauna va da în plus numai adevărul fie el favorabil ori nefavorabil Germaniei, el a povestit cazul telefonic falsificate despre trimiterea unui comandament în Europa din partea Angliei. Trupele telegramei se iscălise în calitate de președintele provinciei. Din întâmplare ducerea împăratului a reușit. Șeful biroului de presă a căzut într-o cătușă de rezistență trupelor germane. Primele pierderi le-a avut armata română la granița de est, dar prin această cale așigurate provinciile prusiate.

Dintre birourile de informații se anunță din Berlin — mai cu seamă că Havas înundează țările scandinavice și cu știri cele mai fantastice. Așa să se sătulă că orașul Liege a fost distrus de către președintul Franței cu crucea legată de onoare aproape chiar în clipa, când a căzut în mâinile armatei germane.

Baloanele Zeppelin în acțiune.

„Kölnische Volkszeitung” scrie că bombardamentele orașului Liège a contribuit și direct la victoria germană. „Z. VI”, care plutea deasupra orașului, a incendiat în mai multe părți orașul și a căzut într-o înălțime de 300 metri. 12 boliduri făcuse mai întâi incercarea acestei 600 metri înălțime, dar bomba aruncată a explodat și așa a riscat să se coplească într-o perioadă de 300 metri.

Bulgaria.

Cu toate că asigurările lui Radoslavoff, călare totuși guvernele din Atena și București aveau motive să fie foarte îngrijite de spirit ce domnea în Bulgaria. În adevăr informațiuni precise, venite din legațunilor respective arătau că guvernul Sofia era prizonierul ligei militare, care partizană pe față a unei acțiuni enrgice a armatei, pentru refacerea marelui Bulgaril, și reușise să câștige de partea-i și voința țarului Ferdinand.

Bandele bulgare au început să se formeze pe teritoriul bulgar, conduse de ofițeri din armată regulată și destinate să pătrundă în Macedonia sârbească și în cea grecească.

Spiritele în armata bulgară se aprindeau și, și guvernul din Sofia se vedea în imponență de a le opune rezistență.

În fine, o telegramă confidențială transmisă guvernului nostru, anunță că în armata bulgară s'a produs o mișcare gravă. Ofițerii din armată au pretins guvernului, sub ameațarea unui pronunciament, de a ordona mobilizarea și a luate o atitudine hotărâtă și definitivă, pentru a se reocupa Macedonia.

Mișcarea era așa de gravă, încât guvernul nu a hotărât mobilizarea secretă, a mai putut contingențe, satisfăcând astfel în parte cerințe Ligei militare, și dislocarea în același timp a mai multor garnizoane pe care le-a avut în diferite puncte apropiate de granitățile Greciei și României.

Deoarece la mișcarea militară guvernul nu a rezisță și temându-se pe de o altă parte de o mișcare populară, guvernul a hotărât să răpare stării de răsboi pentru întreaga națiune, adică ceva mai mult ca o stare de armistițiu.

Generalul Putnic în Niș.

București. — Se anunță din Niș: Generalul Putnic, restabilit din boala ce suferă a părăsit orașul T. Severin (România) plecând la Niș, imediat a fost primit în audiență de regentul Iosif. Generalul Putnic a declarat, că în bătrâneței și a stării sale sanitare nu poate primeașă conducerea armatei. În consecință, conducerea armatei sârbești a fost divizată în două părți, și anume: *conducerea principală a încredințată moștenitorului de tron Alexan-ru și unui general rus*, iar conducerea operațiunilor militare spre Bosnia a fost încredințată generalului Stefanovici, fost ministru de răsboi.

Aeroplani russesc deasupra Stiriei.

Graz. — Vineri noaptea un aeroplano rusesc a văzut deasupra ținutului Oststeiermark cu un reflector puternic lumina ținutul. Comandanții militari au primit ordin să înceapă imediat urmărirea aeroplanelui.

Trupele franceze s-au unit cu trupele belgiene.

Roma. — Din Liège se anunță că Germanii au cucerit Meusa aproape de Eysden. O sută de mii de oameni s-au îndreptat asupra orașului și, împărțiti în trei coloane. Cea dintâi luptă între Belgienei și Germanii ar fi avut loc Dumînica seara la sud-vest de Liège. Belgienei sperau să înainteze înaintarea trupelor germane spre așternutul francez timpul să treacă teritoriul belgian.

În adevăr la Paris se află că Quai d'Orsay (ministerul de externe francez) confirmă oficial că deschiderea granițelor belgiene și franceze și despre cererea guvernului Bruxelles ca trupele franceze să coopereze cu trupele belgiene pentru a respinge pe germani. În acel moment se află că unirea între trupele franceze și cele belgiene a avut loc la Mons.

Aviatori ruși aruncând bombe.

Breslau. — În oraș s'a răspândit svonul, că în apropierea orașului Breslau numeroase aeroplane rusești au asvârlit bombe asupra podurilor căilor ferate și a trenurilor. Amădui lipesc.

Glorioasa prestație a armatei germane.

(A. T. U.) Generalul Stein, din ordin mai scurt, a lansat o comunicare mai lungă, prin care anunță toate acele vești din sursă franceză

în meritul cărora la asediarea Lüttich-ului au căzut 20.000 de soldați germani. Înși Francezii sunt necesitați să recunoască faptul că ocupația Lüttichului este una dintre cele mai glorioase prestații ale armatei germane. Primul asalt n'a fost decât o încercare oarbă fără pretenție de a-l cuceri. Când însă armatele noastre s'au strâns sub zidurile cetății, toți dracii iadurilor n'ar fi fost în stare să ne scoată cetatea din mâna. Am început asediul liniștit, fără să fi primejduit viața nici unui om. Fără teamă am aşteptat sosirea artilleriei de cetate, care apoi în scurtă vreme a bombardat fortificațiile.

Ulterior s'a constatat că din partea belgiană, atât populația care a luat parte la atac cât și femeile cari și-au părăsit casele, din păduri au tras focuri asupra trupelor noastre, asupra răniților ba chiar asupra medicilor cari îi îngrijiau.

Comanda militară germană, continuă Stein, a considerat să dea publicului, care cerea comunicării despre stadiile ocupării Lüttichului, în chip amănuntit și conștiințios aceste informații. Împăratul și comanda armatei aşteaptă dela poporul german să nu se lase alarmat de astfel de vești cari pot să stârnească acțiunea noastră militară sau să o atrofieze.

Navigația pe Dunăre.

Comisia europeană a Dunării a luat rezoluția liberării navigației pe Dunăre. Iată nota pe care a redactat-o în acest sens:

Comisia europeană a Dunării încredințează că neutralitatea gurilor Dunării, menționată de tratate nu poate fi pusă la îndoială, dar preocupată de consecințele eventuale ce ar putea în practică să se producă din cauza stării actuale de răsboi, exprimă dorința ca toate puterile semnatare ale tratatelor mai sus menționate, să dea asigurări de intenționea lor de a respecta în mod credincios această neutralitate în așa fel încât să dea o sanctiune reală principiului libertății navigației pe Dunărea de jos a vapoarelor de mărfuri, remorchari și altele.

Reprezentanții puterilor vor propune guvernelor lor respective să dea mandat României — putere teritorială — să asigure poliția Dunării de jos atât timp cât România va sta în stare de neutralitate".

Această nota este semnată de delegații tuturor statelor reprezentate în comisia Dunării.

1.300.000 voluntari nemți.

Frankfurt. — În imperiul german s'au prezentat sub arme până acum 1.300.000 oameni, neconstrânsi la serviciu militar.

Berlin. — Deputatul social-democrat Wendel Hermann, care nu de mult și-a încheiat un discurs în reichstag cu cuvintele: „vive la France!" s'a anunțat voluntar în serviciu militar.

Van Dyke, fiul consulului american din Haga, a intrat ca voluntar în armata germană.

Lupta pe mare.

„Daily Mail" anunță din Kopenhaga: Cinci călători svediani, cari au sosit acolo pe o barcă cu motor, au adus stirea din Gefle, că în sănătate finlandez flota germană bombardează orașul Viborg, în apropiere de Petersburg.

Ziarul „National Tidende" confirmă stirea că Rușii au distrus portul de răsboi Hankö. Niciun port de răsboi e de mare importanță putând el servi eventual ca bază de operațiune pentru flota germană în cazul unui atac al Petersburgului dinspre mare.

Lui „Matin" i se telegrafiază din Stockholm că dinspre insula Gotland se aud bubuișori de tunuri. Probabil acolo se dă luptă între flota rusească și germană.

„Petit Parisien" e informat din Londra că spre nord dela Scoția decurge o luptă între flota germană și engleză. Din Margate și alte orașe ale Angliei se telegrafiază că dinspre Marea Nordică se aud violente bubuișori de tunuri. În Aberdeen a fost capturat un vapor german. Un vas de răsboi englez a sosit cu două vapori germane la Dover.

Regele Angliei s'a dus ieri în ministerul de marină, unde s'a consultat asupra evenimentelor mai recente. Pe întreg drumul Regelui i s'a făcut ovății entuziaște.

Declarațiile lui Sasonow.

Berlin. — Agenția Wolff primește din Petersburg următoarea informație despre ședința Dumei pe care o însoțește în parenteză de comentariile sale:

Inainte de toate ministrul de externe Sasonow constată că Rusia a acceptat provocarea obraznică (!), și observă că, considerând ostenele sincere ale Rusiei în scopul menținerei păcii, inamicul nu va reuși să arunce vina pentru răsboiul european asupra Rusiei. Nu diplomația Rusiei a primejduit pacea Europei. Cu toate acestea situația de forță de caracter pașnic a Rusiei a amărit pe inamicii ei (?), mai ales pe Austro-Ungaria care a pricinuit răsboiul intern al Slavilor, însă, multămătă lui Dumnezeu, fără să poată impiedeca opera de unire a Slavilor.

E cunoscut pretextul (!), sub masca cărula au pornit răsboiul actual. (Astfel vorbește ministrul țarului despre asasinatul dela Sarajevo). Nimică de turburări interne, Austro-Ungaria a decis să ieșă din turburările interne prinț'o acțiune prin care vrea umilierea Rusiei și supunerile Serbiei. Rusia n'a putut să detragă Serbiei ajutorul său. Nică Rusia, nici Franța și nici Anglia nu a putut tolera așa ceva. Cu toate acestea Rusia, și aliatele ei au făcut mari eforturi în scopul menținerei păcii. Dușmanii Rusiei s'au înșelat când au considerat ca slăbiciunea această năzuință de pace. Chiar și după provocare (provocarea s'a făcut din partea Rusiei!) Rusia n'a renunțat la încercările relativ la salvarea păcii, intră cătăt Rusia că și aliatele ei au depus stăruință cinstite în acest scop.

Când Rusia, considerând mobilizarea Austro-Ungariei a luat și ea dispoziții similare, țarul a declarat împăratului Wilhelm pe cuvântul său de onoare, că Rusia nu va recurge la forță cătă vreme mai este de a se aplana conflictul pe cale pașnică. Cuvântul țarului n'a fost ascultat. Germania a declarat răsboiu Rusiei. (Sassonow uită, se vede, mobilizarea generală la adresa Germaniei. D-sa trebuia să știe, că Germania va da această explicare mobilizările generale rusești.) La începutul răsboiului Germania a violat tratatele internaționale, pe cari ea însăși le-a semnat. În consecință, Franța, din cauza violării tratatelor internaționale a început răsboiul. În aceste răsboi ale Rusia luptă pentru teritoriul său și situația sa de mare putere. Rusia și aliatele sale nu pot tolera ca Europa să fie stăpânită de Germania și aliatele sale.

Lupta catastrofală între un vas de răsboi rusesc și german.

„Daily Mail" din Paris e informat din Tien-cin (China): Biroul radiotelegrafic japonez anunță că crucișatorul rusesc „Askold" a intrat în luptă cu crucișatorul german „Emden". Lupta s'a dat cu o atât de mare violență încât ambele vase s'au cufundat.

Unde e armata sârbească?

După o telegramă din București la Niș e foarte mare circulația trenurilor cari duc trupe sârbești în localitățile cari se află dealungul Dunării. Atașații militari străini sunt de credință că Serbia încearcă să opună rezistență serioasă armatei austro-ungare dealungul Dunării. După o altă versiune comandantul militar sârbesc are de gând să se retragă în fața armatei monarhiei până la linia Iagodina-Cuprie-Kragujevac, unde trupele sârbești ar intra în ofensivă. Se crede că până atunci se va putea aduce în rând armata sârbească și eventual cu ajutorul care il așteaptă din partea Rusiei va putea fi constrânsă armata monarhiei ca să se retragă. Călătorii sosiți din Serbia povestesc că dealungul Dunării ar fi concentrati la vre-o sută mii de soldați sârbi.

După o telegramă din Turnul Severin rîul Letanița s-ar fi revărsat în urma ploilor ce făceau mai multe zile și din cauza aceasta două regimenter numai cu o întârziere de două zile s'au putut alipi la armata a două sârbească, din care fac parte.

Nouă victorie germană.

Berlin. — Agenția Wolff anunță oficial: Trupe germane de siguranță au atacat la La-

garnden, în Lotharingia, o brigadă mixtă avansată a corpului 15 de armată francez. Înamicul, care a suferit o înfrângere gravă s'a refugiat în fortul Barrios, spre nord-est dela Lüneville. Francezii au pierdut un drapel, două baterii, 4 mitraliere și 700 prizonieri. Un general francez a fost ucis.

Răsboiu sfânt al Polonilor.

După știri din Viena, însuflarea Polonilor în răsboiu monarhiei contra Rușilor nu cunoaște margini. Speranța că răfuiala cu Rușii va aduce deplină victorie monarhiei deschide și însuflare pe Polonul din satul cel mai ascuns. Un măcelar din Lemberg a împărțit grăbit soldaților intrați sub steag tot ce avea în prăvălie, începând cu întâia zi de mobilizare. Populația poloneză se sprijinește uimitor, cei puternici căstigă hrana și pe seama celor slabii și invalizi, pentru a nu cauza greutăți statului. Se spune că Polonii numesc răsboiu ăsta „răsboiu sfânt al Polonilor”.

Manifestul țarului către Poloni.

„Dziennik Polskie”, anunță după informații oficiale din Varșovia că Țarul ar vrea în orice chip să câștige pe Poloni și a adresat un ucaz către senatul guvernului, prin care le promite că va restabili starea din 1815 a Poloniei rusești, că Polonii se vor bucura de un guvernament autonom, vor avea armată separată, le va permite întrebunțarea limbei naționale polone, și administrația autonomă.

Aceeași foaie anunță că Polonii din Varșovia au răspuns ucazului cu zâmbete. O spun verde Polonii că promisiunile țarului se vor retracta deodată cu ultima lovitură de tun. Deci ei cunosc maniera astă veche și nu cred nu numai în cuvântul țarului, dar nici în jurământul lui.

Ocuparea orașului Sosnovice.

Ziarele din Cracovia vătesc că trupele germane au ocupat Sosnovice. Rușii au stricat linia ferată dintre Katowice și Sosnovice. Gara și casa de vamă au ars în întregime. Din Polonia rusească sosesc numeroși dezertori și refugiați. Polonii ajunși aici povestesc că indispoziția între Ruși este remarcabilă. În Dubno, din cauza lipsei de hrana, mulțimea hrăpăreață a năvălit asupra depozitelor militare.

Aeroplani francezi prinși.

In apropiere de Mühlheim, pe cursul râului Ruhr, soldați din o diviziune de artillerie nemțescă au tras focuri asupra unui biplan francez care a trebuit să ateriseze. În biplan erau 5 soldați francezi în uniformă, dintre cari doi au fost răniți de focurile trase. Cei 5 aviatori francezi au fost internați în prinsoare militară.

România și răsboiul general.

D. Dr. Alexandru Vaida, deputat național român în camera ungă, scrie în „Budapester Tagblatt”, organul Sașilor naționaliști:

„Atitudinea regatului român e dată prin atitudinea noastră a Românilor din Ungaria. În aceste zile istorice ne-am alăturat cetățenilor noștri ungari, și cauzei justă a monarhiei. Acum, dacă România se alătură barbăriei moscovite, sau dacă o sprijinește prin pasivitate, ea se luptă împotriva noastră și săvârșește trăcid.

Totdeauna am accentuat și accentuam din nou, că iridentism român nu există, și n'a existat în Ungaria, dar accentuam asemenea, că aruncarea României în brațele rusești ar fi o catastrofă, pe care România, fără îndoială, nici când n'are să provoace.

Părerea aceasta, a mea, am lămurit-o și într'un interview, acordat „Adevărului”. Nu fac taină din convingerile mele, și dacă unele cercuri române încă tot mai combat alianța strânsă cu Monarhia, socot că e datorința mea în aceste momente ale sorții viitorului, să deschid ochii, celor ce nu văd clar în România, chiar și cu riscul de a-mi pierde popularitatea în fața acestora, căci ce folos de-o popularitate, care în astfel de vremuri nu poate fi aruncată în cumpană?

Nu vor fi puțini aceia cari cred că se pot încumeta, a face judecată asupra mea când eu vestesc ceea ce am vestit totdeauna:

„Solidaritatea Românilor din Ungaria cu Maghiarii și cu toate popoarele monarhiei împotriva Rusiei și solidaritatea României cu monarhia noastră împotriva istoricului dușman moscovit, comun”.

Români din Bucovina.

„...Români din Austro-Ungaria au motive puternice să aprobe acest răsboiu din toată inimă. Arhiducele Francisc Ferdinand a fost un mare prieten al Românilor. Moartea lui am privit-o cu totii ca o nenorocire națională, iar răsbunarea lui trebuie încă să o privim ca o cehiune pur națională a noastră. Al doilea motiv este următorul: Austro-Ungaria n'a purtat până acum nici un răsboiu, în urma căruia să nu fi dat popoarelor sale nouă libertăți și avantaje noi. Avem și acum firme speranță că pentru jertfele ce le vom aduce, ni se vor crea în acest stat alte condiții de viață și vom putea și noi alătura cu celelalte popoare. Iată de ce, pe lângă faptul că glasul Maj. Sale ne chiamă la luptă și noi trebuie să-l dăm ascultare, avem și motivele noastre de a îl dorit un astfel de răsboiu.

Să nu ne temem că vom pieri în această cumpăna încălcări a milioanelor de oameni din toată lumea: neamul românesc nu s'a născut într'o zi și nu poate să piară într'ală zi. Aici suntem și aici rămânem!”

Nu ne temem de nimăn! Am trecut noi și prin alte cumpene cu mult mai grele și tot n'am pierit. Dacă strămoșii noștri din jurul Năsăudului au fost în stare în 1797 să-l trântească pe însuși Napoleon cel mare în mocîrla de sub podul dela Arcole împreună cu garda sa, vom fi și noi în stare să amestecăm în mocîrla răurilor și pe alți generali sărbă sau ruși.

(„Viața Nouă”).

INFORMATIUNI.

Arad, 12 August 1914.

IN ATENȚIA DEPONENTILOR! Iată textul original și complet al convenției încheiate în 18 Octombrie 1907, la Haga, și înarticulate în corpul de legi al tuturor statelor europene.

Art. 53. Armata, care ocupă un teritoriu, nu e în drept să pună mâna, decât pe numărul, (bani aflați în cassă) pe fondurile și valorile disponibile, formând, toate acestea, PROPRIETATEA STATULUI, apoi depozitele de arme, mijloacele de transport, magazile, aprovizionările, și, în general, toată proprietatea mobilă a statului, potrivită pentru scopurile răsboiului.

Toate unelele și instalațiile, menite serviciului de informație, și transportului de persoane sau de obiecte, pe uscat, pe mare, sau în aer — exceptând cazurile normate în dreptul maritim — depozitele de arme, și tot soiul de muniții de răsboi, se pot secvestra chiar și dacă formează proprietate particulară, dar trebuie restituite și trebuie plătită despăgubire, după încheierea păcii.

Art. 4 spune apoi apriat, că „proprietatea particulară nu poate fi confiscată!”

Serisoarea P. Sale episcopului Ioan I. Papp către primarul orașului. P. S. d. episcop Ioan I. Papp a dăruit 200 cor. pentru ajutorarea celor rămași

acasa. P. Sa a însoțit acest dar cu următoarele scrisoare:

„Magnifice dle primar!

Primiți, Vă rog, din parte-mi suma de 200 cor. pentru ajutorarea familiilor lipsite de acasă ale soldaților arădeni plecați la răsboiu pentru rege și patrie. La aprecierea acestui dest dar al meu Vă rog să luati în considerație diecea de sub guvernarea mea se extinde mai multe comitate. Iubirea mea să tinde asupra tuturor credincioșilor mei și fel modestul meu dar amăsurat puterilor trebue să-l împărtesc în mai multe părți.

Primiți Magnifice expresiunea deosebită mele stime.

Ioan I. Papp
episcop.

Avertisment. — (Oficial). — Din multe locuri sosesc numeroase plângeri că oameni lipsiți de conștiință folosindu-se de neorientarea și strătorarea țăranilor au început a înșela pe cărui au note (hârtii) de bancă cumpărând cu prețuri bagatele, iar alții răspândesc său că cassieria statului nu va răscumpăra astfel de hârtiile (bonuri) primite dela comisia de rată de cai, reușind astfel acești lipsiți de conștiință să înșele pe proprietarii de bonuri și vinde bonurile pe pret foarte redus.

Deoarece manoperile acestea sunt excepționale ordinare, menite a păgubi pe oameni neorientați și ușor crezători, prim-procurorul tribunalului din Arad atrage atenționei porului să nu se lase înșelat și exploatați de răuritățile, eventual să-i arresteze fără amână. — Arad, 9 August 1914. Conduc. procuror reg. Carol Eckensberger m. p.

Moartea eroică a generalului Bülow. În cum anunță o telegramă oficială Germaniei, plângere încă în primele ciocniri cu dușmanul unul dintre însemnații ei generali, generalul Carl Ulrich v. Bülow, fost atașat militare la Viena. Generalul care și-a găsit moartea că pe câmpul de răsboi, e fratele principelui Bernhard v. Bülow, fost cancelar al Germaniei. El făcuse o excelentă carieră militară, căpitan în garda imperială din Potsdam, în 36 de ani, el a fost trimis în calitate de căpitan în gardă imperială la Viena, unde a rămas până în 1914, când a avansat la rangul de general major și a reînlocit în Germania și în Viena într-o comandă brigadei a treia de cavalerie a Imperiului. El n'a fost căsătorit și în Viena și a întâlnit multe simpatii în societatea înaltă și străiacă.

Români pentru familile rezerviștilor. În unitatea de avere din Caransebeș a dăruit suma de 200.000 coroane, pentru ajutorarea familiilor lipsite, în urma mobilizării generale. Aceeași sumă la dispoziția autorităților administrative cu aceea condiție însă, ca din ea să fie cumpărate bucate, și distribuite prin magazinele de conținută, în comunele aparținătoare vecunei și a înțelegerii. Fondul grăniceresc din Năsăud a donat 65.000 coroane, împărțindu-le pentru diversele comitete de ajutorare și pentru crucea națională. În Arad banca „Victoria” a contribuit pe contul oficiale cu suma de 100 coroane, dl Sava Rădulescu cu 50 cor., mai mulți intelectuali români cu sume diferite, între 10—20 coroane. Dl Anton Csanyi, care, după cum ceteam, s'a inactivat bună voie, a contribuit pe lista Crucii Rosii Brad cu suma de 100 coroane și a pus la dispoziție castelul din Batta. Pe liste de contribuitori vedem contribuții românești. Astfel, în Lugoj, reuniunea femeilor, patronată de căpșorul Dr. Valer Frențiu, a inițiat o colectă, urmează înainte, realizând până acum trei succese.

Finanțele României. Guvernul român a decretat moratoriul deoarece șefii marilor său întelese între ei, de-a acorda amânări

de bună voie. — Recolta de altfel e excepțională, și timpul e favorabil, se speră, deci, că românia va trece prin luniile de criză, fără de-a pieri zdruncinări.

Soldați în catedrală. Eri la sfânta liturghie au prezentat în catedrala noastră foarte mulți soldați, cari cu evlavie au ascultat ceremonia până la sfârșit. Escoala Sa, Înalteasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Metianu, văzând că sunt atât de mulți, (erau mai multe sute) s'a coborât din scaunul mitiereșc, a intrat în sfântul altar și eșind poi în fața soldaților le-a cetit întâi în ghechi o rugăciune, după aceea le-a rostit o înțrumzătoare vorbire, îndemnându-i să-și plinească datorințele față de tron și patrie și se adauge și ei la istoria patriei o pagină orioasă, ca cele lăsate de moșii și strămoșii. Vorbirea a făcut o adâncă impresiune asupra ascultătorilor. — („Tel. Rom.”)

Crucea roșie. Avem înaintea noastră o listă cu numerele și domnișoarelor dela „Crucea roșie” din Arad. Pe lângă cea mai mare bunăvoieță a noastră am putut descifra abia următoarele nume românești, celealte foarte schimonosite: Trailescu, Elvira Trailescu, dna Petru Vasile, dna Mladin. În total și-au oferit concursul destul de 300 doamne și domnișoare, împărțite în cinci grupe. Astăzi, Mercuri este la post grupa III, mâine grupa IV etc.

Cărți postale fonografice. Un inventator german a imaginat cartea poștală fonografică. Pe o carte de dimensiuni ordinare, se aplică hârtie de ceară în formă de disc fonografic. Pe versocarta poștală are indicațiunile unei cărți postale ordinare cu locul lăsat pentru timbr. Așeză cartea pe un fonograf care are un aparat de înregistrat, strigi în fața pavilionului, ceea ce ai fi scris cu condeiul, scrie pe urmă adresa pe verso, lipesci un timbru, și... gata.

Persoana care primește cartea dv. n'are de să o plaseze pe platoul fonografului său pentru a audă vocea dv. reproducă cu fidelitate.

Dacă această carte postală, fonografică, are costă numai 25 bani, ajunge să devie cuțind intrebuintată, domnii amplioați dela post vor trebui să facă mai multă atenție când sămplează, căci pot să distrugă impresiunea discului, și destinatorul nu va primi decât o ingrozitoare cacofonie.

Vîndere epilepsiei. La congresul pentru mantarea științelor, la Havre, Dr.-ul Dupuy, premiat de curând de Academie pentru lucrarea sa despre copiii înapoiați, a făcut un foarte interesant raport despre tratamentul epilepsiei. Pentru el epilepsia nu e provocată, cum s'ar crede, numai de o leziune incurabilă a creerului. Această teribilă boală provine și din otrăvirea organelor nervoase, în urma funcționării defecuoase a unor organe și în special al ficatului, închilor și glandelor cu secrețiune internă. În cazul acesta autorul nu este partizan al bromurii, remediu empiric, uneori periculos, care calmează momentan fără să vindece. El susține că trebuie să ne ocupăm de cauze, nu de efecte. De aceea, prin mijlocul unei curi bazate pe mineralizarea organismului și prinț'o alegere judiciousă de injecții opoterapice, Dr.-ul Dupuy a reușit să facă complet să dispară la unii epilepsi convulsive și să obție ameliorări însemnante la bolnavi a căror stare era despințată. Această importantă comunicare, care este complementul numeroaselor lucrări ale Dr.-ului Dupuy, asupra terapeuticiei rationale a copiilor normali, demonstrează încă odată că medicina și biologia sunt pe drum să îndeplinească mari progrese.

CEL MAI BUN LOC DE RECREARE IN ARAD sunt scăzile dela Murăș „Neptun”.

Buffet. — Scăzzi calde de aer și soare. (Ne 2255.)

x Institutul diagnostic al Dr.-ului Kozmunda (aflat în Budapesta VIII. Mária u. 30, la imediata apropiere de clinica centrală. Casă privată cu grădină. Telefon urban József 42-08) e unicul Institut în Ungaria, care se ocupă exclusiv cu constatarea diferitelor morbiuri mai grele și complicate ca: boale interne, de rinichi, de piept, vene, urologice, boale femeiesc și de copii etc. Institutul pe lângă instalațiile și laboratoarele medicale mai are și 10 camere mobilate pentru pacienți deci foarte acomodat pentru publicul din provință. Pentru boalele de piept și vene institutul are secții separate.

Deslușiri și amănunte dă cu placere direcțiunea institutului. Ko 2149.

x In atențunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, încuierea scaunului, durerele de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3 ori pe zi, înainte de măncare, câte o lingură cafea. Prețul 2 coroane. Pregăteste și expediază: Eugen Mittelman, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyild-u. (Mi 1621)

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Dimitrie Rabagia, Caransebeș. Am primit cor. 2.40 în abonament până la 10 Septembrie 1914.

Gheorghe Gadian, Ciacova. Am primit 7 cor. în abonament pe Quart III a. c.

Ioan Tau, Somoșcheș. Am primit 7 cor. în abonament până la 20 Septembrie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Noutăți literare.

Se căpătă la Librăria „Concordia” din Arad
Strada Dealul Ferecui 26.

Mihail Eminescu. *Opere complete*. Poezii. Nuvele. Roman. Teatru. Culegeri. Scrieri literare, economice politice și filozofice. Scrisori. Critică științifică pure de Kant. Cu un studiu introductiv de A. C. Cuza. Prețul Cor. 6.50.

Biblioteca Românilor celebri à 60 fileri numărul:

Nr. 1. A. Vlaicu.

Nr. 2. M. Eminescu.

Nr. 3. Veronica Micle.

V. Demetrius. *Sonete*. Prețul Cor. 1.50.

D. Nanu. *Ispătirea de pe munte*. Din Poezii credinței. Prețul 50 fil.

N. Rădulescu-Niger. *Romanul căsniciel*. (Moravuri contemporane). Prețul 3 cor.

N. Bălcescu. *Cântarea României*. Cu un studiu introductiv de N. I. Apostolescu. Prețul 30 fileri.

Eugeniu Revent. *Cântecul Neamului*. Poezii. Prețul 2 cor.

O. Ioanandra. *Simbolul credinței din cuvinete și înțelesul sf. scripturi*. Prețul Cor. 2.50.

Th. D. Speranția. *Anecdote de post*. Ediția II-a. Prețul Cor. 1.25.

Lia Hârsu. *Un vis*. Prețul Cor. 1.—.

Em. Grigorovitz. *Cum a fost odată*. Schițe din Bucovina cu 84 ilustrații. Prețul Cor. 2.80.

Dictionar ortografic al limbii române, publicate sub îngrijirea lui Stefan Pop, profesor. Prețul Cor. 1.75.

Alexandru Teodor Stamatiad. *Din trâmbite de aur*. Poeme. Prețul Cor. 2.—.

Em. Grigorovitz. *Schitul clubului*. Prețul Cor. 1.—.

Thomas Carlyle. *Eroii*. Cultul eroilor și eroicul în istorie. Traducere din limba engleză de C. Antoniade, doctor în filozofie. Prețul Cor. 2.

Dr. Dionisie Moldovan, avocat. *Advocatul poporului*. Indreptar pentru poporul român. Prețul Cor. 2.50. Legat Cor. 3.50.

Legea nouă despre alegerea deputaților. Indrumări pentru poporul român. Prețul 50 fileri.

Noua lege pentru alegerea deputaților. Învățări și indemnuri pentru sătenii notri. Prețul 20 fileri.

N. Rădulescu-Niger. *Vlașă sbuciumată*. Prețul Cor. 1.50.

M. Maeterlinck. *Ciclul Morții*. Interior. Oaspele nepoțit. Orbii. Trei drame, traduse de A. T. Stamatiad. Prețul Cor. 1.25.

Al. Vlahuță. *Dreptate*. Nuvele. Prețul 2 coroane.

Emil Gârleanu. *Bătrânnii*. Schițe din viața boerilor Moldoveni. Ediția a II-a întregită. Prețul Cor. 2.—.

Gârleanu. *Într-o noapte de Mai*. Ilustrații de A. Satmary. Prețul Cor. 2.—.

Em. Gârleanu. *Cea dință durere*. Nuvele și schițe. Ediția a II-a întregită. Prețul Cor. 2.—.

Em. Căreanu. *Nucul lui Odobac*. Nuvele și schițe. Prețul Cor. 1.50.

Noutăți din biblioteca pentru toți:

Nr. 900. A. T. Stamatiad. *Din trâmbite de aur*. Poezii ed. II-a 30 fileri.

Nr. 901. G. Aslan. *Cultul oamenilor mari*. 30 fileri.

Nr. 874—875. Paul Bourget. *Dureroasă enigmă*. Traducere. Prețul 60 fil.

Nr. 876—7. Dem. Mladenovici-Dalmed. Curs teoretic și practic de scamatorie. Prețul 60 fileri.

Nr. 879—880. A. de Musset. *Emelina*. Margot. Nuvele. Prețul 60 fileri.

Nic. Densușianu. *Revoluția lui Horia în Transilvania și Ungaria (1784—1785)*. Scris pe baza documentelor oficiale. Prețul Cor. 10.—.

M. Eminescu. *Lumină de lună*. Poezii. Prețul Cor. 2.—.

M. Eminescu. *Oeniu pustiu*. Roman inedit. Prețul Cor. 2.

M. Eminescu. *Poezii*. Prețul Cor. 1.50.

„Poezii postume”. Prețul Cor. 1.50.

„Articole politice”. Prețul 80 fil.

„Proză”. Prețul Cor. 1.—.

„Lăis”. Comedie antică într'un act, în versuri (traducere). Prețul Cor. 1.—.

Biblioteca românească (Socec) cu preț redus.

Nr. 30. Guy de Maupassant. *Sicilia*. Descriere de călătorie. Prețul 15 fileri.

Nr. 35. Tolstoi. Ivan Prostul. Prețul 15 fil.

Nr. 38. St. O. Iosif. *A fost odată*. Poveste în versuri. Prețul 15 fileri.

Nr. 32—34. Al. D. Davila. *Vlaicu Vodă*. Dramă în 5 acte, în versuri. Prețul 40 fileri.

Nr. 17—18. I. Odobescu. *Mincinoasă carte de vânătorie*. Prețul 30 fil.

Nr. 19. Teatru școlar de E. I. Adam. Prețul 15 fileri.

Nr. 7. Halima sau o mie și una de nopți revăzută și întregită de Emil Gârleanu. Prețul 15 fileri.

Nr. 2. Al. Odobescu. *Poezile Văcăreștilor*. Cu un studiu asupra poetilor Văcărești. Prețul 15 fileri.

Nr. 11—12. A. Daudet. *Nevestele artiștilor*. Trad. de Em. Gârleanu. Prețul 30 fileri.

Nr. 48—50. *Unirea 24 Ianuarie 1859* cu prilejul împlinirii à 50 de ani dela unire. Prețul 40 fileri.

Să se adauge separat 10—20—30 fileri de fiecare carte, ori nota muzicală.

Cereți gratis și franco catalogul librăriei „Concordia”!

Tot felul de aranjamente p. biserici și p. școli
execută ieftin
OLCSVÁRY GYULA, misar artistie, lifte-
rantul Instit. gr. cat.
UNGVAR, Rákóczi-utca 22.

La dorință trimite gratis mostre și prospecte cu desenuri.

BANCI DE ȘCOALĂ

noui, durabile și elegante. (Oyos)

pentru biserici.

Aviz pentru oieri!

Subsemnatul am în comuna Aștileul mare (Nagyeküllő), la depărtare de Cluj 30 km.,

o moșie

pentru 3-400 oi. unde la caz de lipsă se găseste și fân, stau potrivit pentru timpul fătului, precum și casă de locuit pentru păcurari.

Cei ce doresc să se folosi de aceasta ocazie favorabilă, să se adreseze la subscrисul.

Hida, (Hidalmás) la 9 August 1914.

Dr. Simion Tămașiu

Ta 2282 - 3

advocat.

LIBRĂRIA SI TIPOGRAFIA „SCOALA ROMÂNĂ" DIN SUCEAVA

căută

funcționar comercial

serios, capabil și cu însușiri recomandabile în etate de 23-24 ani. Salar lunar între 120-150 cor. Timpul intrării în serviciu 1-15 August. Respectivul are posibilitatea să avanseze și la postul de conducător al acestui institut. — Ofertele insotite de atestate copiate, de certificatul de naștere și de fotografie, să se adreseze librăriei „Scoala română" Suceava (Bucovina). (So. 2254)

„Matteine"

antrepriză pentru stăpîrarea ploșnițelor și a molilor,

Arad, str. Tabajdi Károly 1.

(Telefon: 10-45) Ma 2212
(Proprietar: Fischer)

Execută pe lângă un preț anual moderat asigurările de palate, oteluri, institute, locuințe mai mari, împotriva paraziților. — Execută nimicirea definitivă a ploșnițelor larvelor și a acestora pe lângă garanță de un an.

Sanator-Therapia.

Se primesc

tuberculotici

pentru cură de altore.

Budapest, VII., Városligeti fasor 11.
Telefon József 14-51. :: (E 2221)

In atenția negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocolată și zaharice pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Türrh și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utcă
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Gra 2270)

STABILIMENTUL DE HIDROTERAPIE

și cură fizicală-dietetica al doctorului

LAZAR POPOVICI

WIENA, XIII (Hietzing) str. Eduard Klein nrul 33.

în imediata apropiere de parcul impă-
rătesc Schönbrunn. Po 2101

Prospecte și deslușiri gratis.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresațivă cu toată increderea la proprietarul de vîi din Siria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911-1912

Vin alb	—	—	—	70	60
Rizling	—	—	—	72	62
Rosă de Minis	—	—	—	100	90
Carbenet	—	—	—	110	—

Vinuri noi din anul 1913

Vin alb	—	—	—	46-	—
Rizling	—	—	—	48-	—
Siller	—	—	—	50-	—

Rachiuri.

Rachiu de treve	—	—	—	1·80	—
Rachiu de treve specialitate	—	—	—	2·20	—

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedează cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dău împrumut pe timp de două luni.
Pentru Calitatea vinului garantez.

Bo 947

Petru Benea

propri. și neg. de vinuri

Világos (Arad m.)

Dr. HOFFMANN JENŐ

institut de phisikotherapias

BUDAPEST, Váci-körut 51.

TELEFON: 83-87.

Băi Röntgen, electricitate, de apă etc., masaj d'Arsonvalisatio, sistem suedez și vibratio. Vindecare de nervi, stomac și intestine, vindecare cu electricitate pentru slăbire, aesthetică. Boale femeiești, dureri de cap, insomnie. (E 2063)

Mii de însi

binecuvântă mijlocul nutritiv de întărire

„Kárpátia"

care în decurs de 3-4 zile începează cea mai crâncenă tusă.

„KÁRPÁTI" e un mijloc excelent contra boalilor de astmă, răguseală, constipație, precum și la boale de gât-lej, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.

1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de 700 grame cor. 5.—

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrului Nr. 16. (Ho 1846-30)

SANATORUL DR. GRÜNWALD

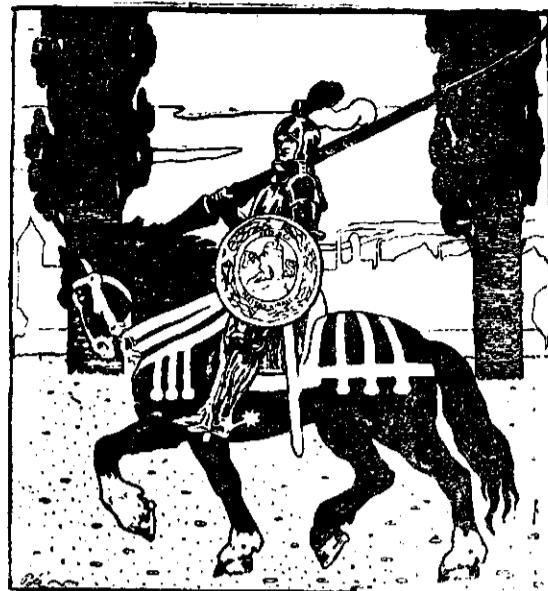
BUDAPEST, VII., VÁROSLIGETI FASOR 13-15.

Se primesc bărbați și femei cari sufer de boale femeiești, — de chilururgie și boale interne, și lehuze. Bolnavii își aleg singuri medicul curant. Cură radium-Mesophorium. Laborator chimic și Röntgen.

(E 2217)

Noua berărie de Steinbruch

- și-a început deja calea triumfală.

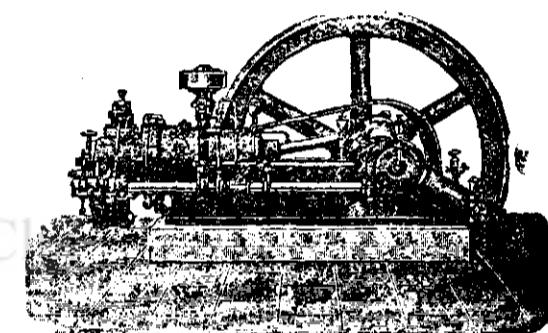
Depozit principal:

Kaufmann Lajos és Tzsa
Arad, piata Boros Béni 21.

Adresa:

HAUPTSTÄDITSCHE BIERBRAUEREI AG
STEINBRUCH.

(Bo 2245)

Motoarele Adam orig. sistem Diesel

sunt neîntrecute și cele mai excelente în economie și la morărit. — Cea mai bună și mai solidă execuție! — Mers linijos și cadențat — Funcționează inexceptionabil și astfel este excludă orice perturbări! — Cea mai largă garanție și condiții favorabile de plată! — Prospecte și referințe dela cea mai bună firmă gratis și francă Reprezentant general pentru Transsilvania și România (Ge 2150)

IOAN SCHIEB

birou tehnic

Sibiu-Hermanstadt, str. Heltauer 31

Prețuri
leftește!

(Bo 2207)

Garanție
pe 10 ani

Mașină familiară de cusut Cor. 75

Mașină de cusut cu luntre Cor. 130

Mașină bobbin central Cor. 140

Pentru plată în rate
cu 12% mai scump.

Biciclete, gramofoane, părți separate la acestea. — Peșteri de fabrică, cu garanție. — Numai articole de primul rang.

BAUMGARTEN GÉZA, Marosvásárhely,

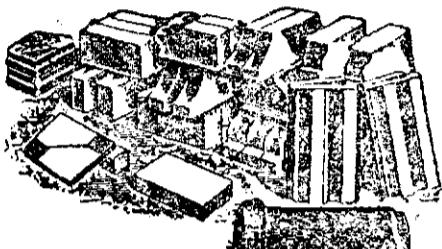
SZLANNÁR ÉS RÓTH

întreprindere de pictură de sticlă,
altare, biserici și sticlaie decorativă

Oradea-mare (Nagyvárad), Arany-János-u. 14.

(Sa 2166)

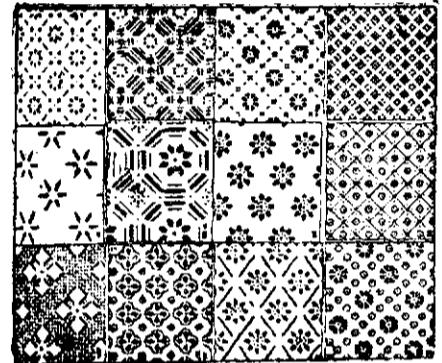
Execută foarte frumos pictarea de sticlă,
biserici, altare, icoane și fresco, tot felul de
lucrări de marmoră. Execută decorațiuni de
sticlă, lucrări de mozaic italiene și americane.
Aurituri și pictarea tablourilor staționare.

Bozsó Mátýás
fabrică de ciment și întreprindere de zidire
Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

(Bo 1742)

Execută: padisentari de terazzo, granit, mozaic, beton, ceramit și mozaic; precum și canale de beton și fundamente pentru mașini, lucrări de ciment și beton, ieșile, fântâni arteziene și basenuri, poduri etc. cu prețuri moderate și serviciu prompt. Pe lângă prețul de fabrică se mai capătă temenit de bozsin și portland.

Unde

se pot cumpăra
cele mai bune și
mai elegante

PLOIERE?

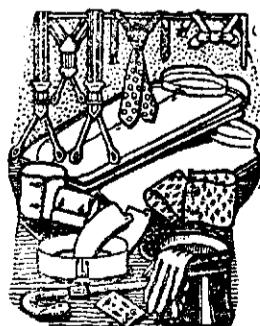
▼▼

Unde se pot afla noutățile
cele mai moderne — **En-tout-cas**
și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și
estetică, de calitatea cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună.

Cămași de modă albe și colorate;
GULERE și MANGETE albe și colorate; BATISTE de buzunar;
BRATELE; CRAVATE pentru gulere simple și duple; CĂMEȘI din păr de camilă; CIORAPI și alți articlui de modă p. bărbați în sortiment bogat și cu prețurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplec și prăvălie de articlui de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.

(Sa 2167)

(Sa 2168)

(Sa 2169)

(Sa 2170)

(Sa 2171)

(Sa 2172)

(Sa 2173)

(Sa 2174)

(Sa 2175)

(Sa 2176)

(Sa 2177)

(Sa 2178)

(Sa 2179)

(Sa 2180)

(Sa 2181)

(Sa 2182)

(Sa 2183)

(Sa 2184)

(Sa 2185)

(Sa 2186)

(Sa 2187)

(Sa 2188)

(Sa 2189)

(Sa 2190)

(Sa 2191)

(Sa 2192)

(Sa 2193)

(Sa 2194)

(Sa 2195)

(Sa 2196)

(Sa 2197)

(Sa 2198)

(Sa 2199)

(Sa 2200)

(Sa 2201)

(Sa 2202)

(Sa 2203)

(Sa 2204)

(Sa 2205)

(Sa 2206)

(Sa 2207)

(Sa 2208)

(Sa 2209)

(Sa 2210)

(Sa 2211)

(Sa 2212)

(Sa 2213)

(Sa 2214)

(Sa 2215)

(Sa 2216)

(Sa 2217)

(Sa 2218)

(Sa 2219)

(Sa 2220)

(Sa 2221)

(Sa 2222)

(Sa 2223)

(Sa 2224)

(Sa 2225)

(Sa 2226)

(Sa 2227)

(Sa 2228)

(Sa 2229)

(Sa 2230)

(Sa 2231)

(Sa 2232)

(Sa 2233)

(Sa 2234)

(Sa 2235)

(Sa 2236)

(Sa 2237)

(Sa 2238)

(Sa 2239)

(Sa 2240)

(Sa 2241)

(Sa 2242)

(Sa 2243)

(Sa 2244)

(Sa 2245)

(Sa 2246)

(Sa 2247)

(Sa 2248)

(Sa 2249)

(Sa 2250)

(Sa 2251)

(Sa 2252)

(Sa 2253)

(Sa 2254)

(Sa 2255)

(Sa 2256)

(Sa 2257)

(Sa 2258)

(Sa 2259)

(Sa 2260)

(Sa 2261)

(Sa 2262)

(Sa 2263)

(Sa 2264)

(Sa 2265)

(Sa 2266)

(Sa 2267)

(Sa 2268)

(Sa 2269)

(Sa 2270)

(Sa 2271)

(Sa 2272)

(Sa 2273)

(Sa 2274)

(Sa 2275)

(Sa 2276)

(Sa 2277)

(Sa 2278)

(Sa 2279)

(Sa 2280)

(Sa 2281)

(Sa 2282)

(Sa 2283)

(Sa 2284)

(Sa 2285)

(Sa 2286)

(Sa 2287)

(Sa 2288)

(Sa 2289)

(Sa 2290)

(Sa 2291)

(Sa 2292)

(Sa 2293)

(Sa 2294)

(Sa 2295)

(Sa 2296)

(Sa 2297)

(Sa 2298)

(Sa 2299)

MERSUL TRENUILOR (OFICIAL).

CĂILE FERATE UNGARE. INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on. public, că începând dela 9 August n. până la alte dispozitii pe linile de mai jos am pus în circulație următoarele trenuri de persoane:

Szolnok—Arad	
Incolo	Indărăt
630 cl. III.	625 cl. III.
942 1008 1080 1055 1156 1204 1284 107 139 211 346 422 465 522 615 635 700 sosește	sosește 1112 1047 1037 957 919 846 822 747 719 649 608 438 402 321 252 215 148 pleacă

Arad—Tövis (Teiuș)	
Incolo	Indărăt
1704 cl. III.	1713 cl. III.
214 237 255 317 381 418 438 516 557 615 657 746 818 849 919 939 1040 1119 120 211 246 339 404 448 454 sosește	sosește 989 919 859 840 820 756 716 655 615 541 548 489 359 319 240 215 185 1247 1216 1002 9.2 843 802 7.2 709 pleacă

Verestorony (Turnul-Roșu) orsz. hat. m. h. — Verestorony	
Incolo	Indărăt
6163	145 C. F. R
717 X723 X736 X741 750 sosește	758 — — 817 832 pleacă
Verestorony (Turnul Roșu) 10 sz. örház (Cantonul nr. 10) 8 sz. örház (Cantonul nr. 8) Boicza (Boia) m. h Verestorony (Turnul Roșu)	

Piski (Simeria) — Petrozsény (Petroșeni)	
Incolo	Indărăt
7906 cl. III.	7910 cl. III.
500 524 600 646 706 739 822 856 930 954 1024 1055 1115 sosește	300 324 400 416 506 589 622 656 720 754 824 855 915 Piski (Simeria) Bácsi Kalán Zeykfalva Russ Örváralja Bajesd kit. Puj Livádia kit. Krivádia Merisor kit. Banicza Bolibarlang kit. Petrozsény pleacă

Nagyszében (Sibiu) — Olthidi kitérő (Halta podului de pe Olt)	
Incolo	Indărăt
6622 cl. III.	6603 cl. III.
415 481 501 539 559 sosește	935 920 857 823 752 pleacă
Nagyszében (Sibiu) Selemberk (Şelimbér) Vesztény Nagyalmács Olthidi kit.	

Din trenurile anunțate se sisteză cursul trenurilor dela Arad până la Câba, nr. 631; apoi Alba-Iulia—Teiuș, nr. 1709 și nr. 1706. Din trenurile sistate vor fi puse în circulație pe linia Mezőtur—Turkeve nrii 4812, 4811, 4814 și 4813, pe linia Békésföldvár—Bichiș nrii 4911, 4914, 4915 și 4918, și, pe linia Halta pod. Olt—Turnul—Roșu nrii 6102 și 6106 tot cu începere dela 9 August n. Mersul acestor trenuri se găsește în publicația generală de perete în partea VII 170; partea VII 178, și partea VI 159. Cifrele din stânga de lângă numirea gărilor sunt a se citi de sus în jos, iar cele din dreapta să se cetească de jos în sus.

Timpul de noapte este însemnat dela ora 6⁰⁰ până dimineața la ora 5⁵⁹ cifrele arătând minutele fiind subliniate.

Explicare de semne: X = stare condiționată.

Arad, luna August 1914.

DIRECȚIUNE.